

το Νεύμα του Τόπου

πρόταση για έναν Άλλο Τόπο Συνάντησης

Αλέξανδρος Κόκκινος

επιβλέπων καθηγητής Τάσης Παπαιωάννου σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου Αθήνα 2016

”Το Νεύμα του Τόπου” είναι το σιωπηλό κάλεσμα της Γης που εκπέμπεται κάτω από την αδιαπέραστη κρούστα της πόλης.

Το project, ενώ καταγράφει την χρόνια αμηχανία, επικεντρώνεται τελικά στην απόφαση ρήξης της απολιθωμένης επιφάνειας. Περιγράφει τον θρήνο της στειρότητας μαζί και την χαρά της αποκάλυψης της γόνιμης Γης. Την απόφαση πορείας προς τον πυρήνα. Την απεραντοσύνη της νέας πραγματικότητας. Καταγράφει την ύπαρξη υπόγειων υδάτων και ποταμών. Ψηλαφεί την θηλυκότητα της φύσης. Κατεβαίνει στο σώμα της Γης έχοντας ως προορισμό τον Ήλιο.

Εδώ δεν επιτυγχάνεται κάποιος φουτουριστικός χώρος, μόνο η προσέγγιση του πυρήνα με την γλυπτική αφαίρεση όγκου Γης ως το θεμέλιο όρυγμα για ένα νέο κτίσμα.

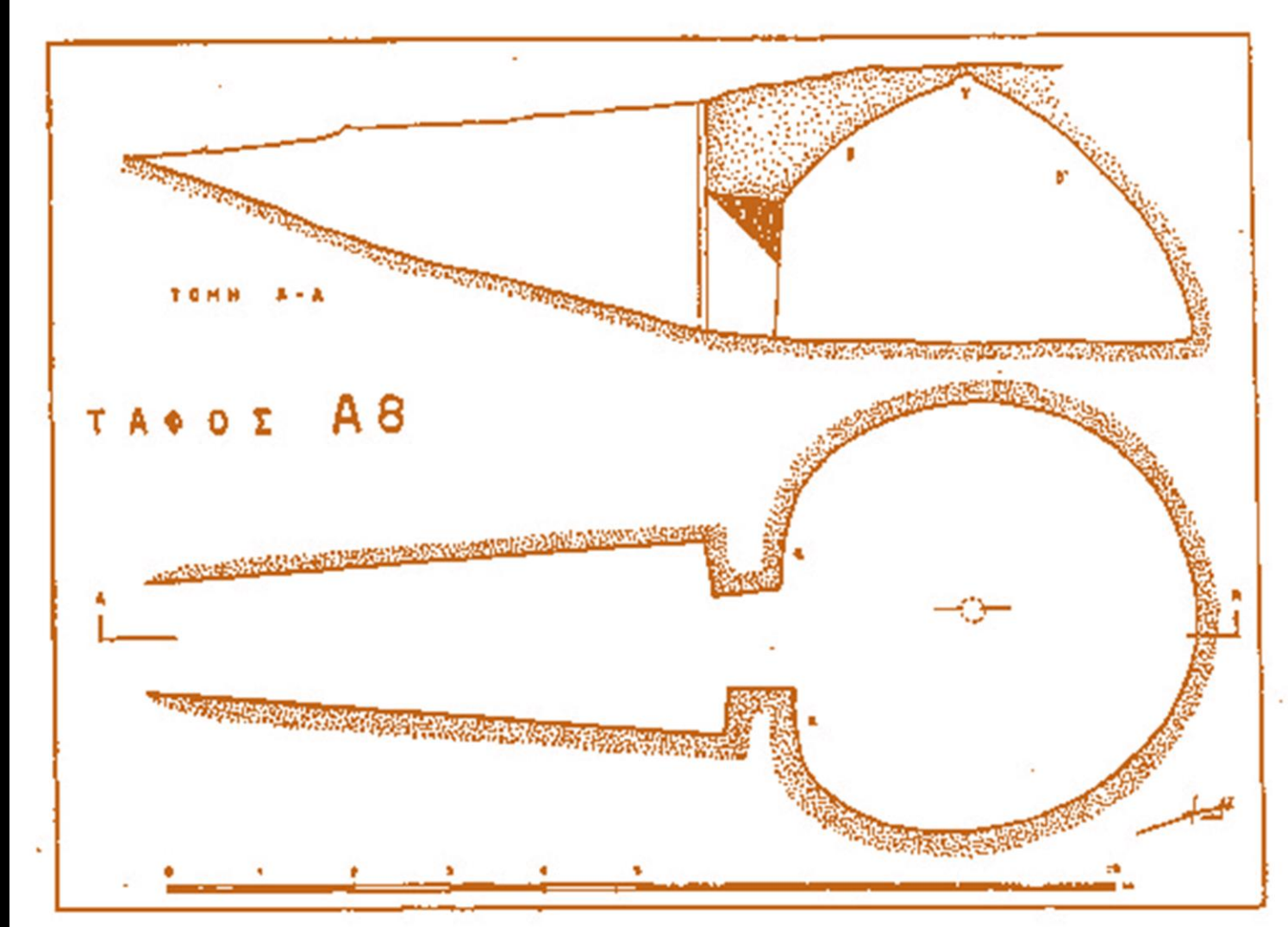
Ελευσίνα, δίπλα στο εργοστάσιο τσιμέντου, κατάσταση εδάφους στείρου από βλάστηση εδώ και δεκαετίες λόγω της σκόνης τσιμέντου που έχει πετρώσει.

Φωτογραφία από δράση DEPAVE στην Αμερική.

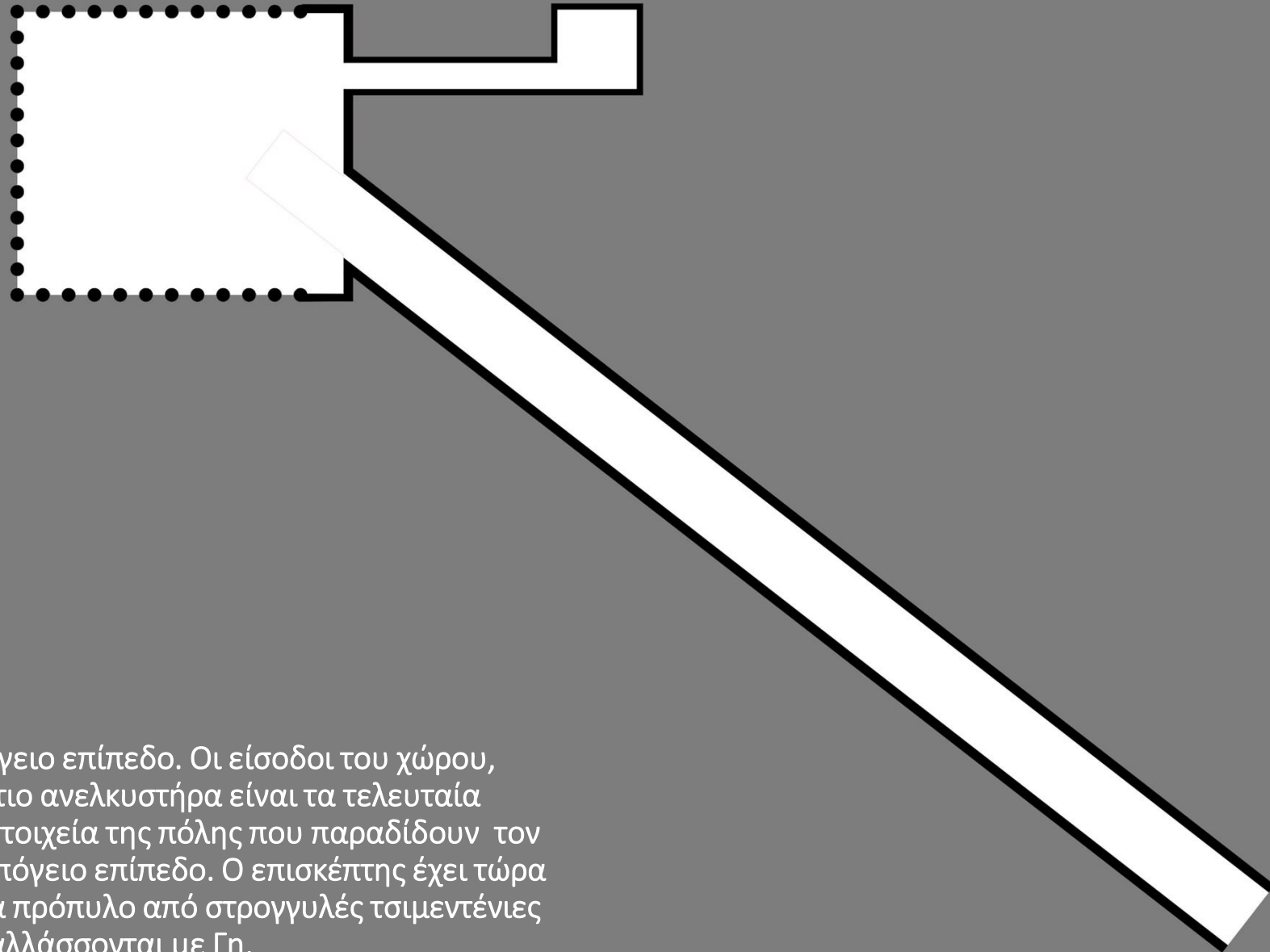
Παράδειγμα ορυγματος όπου η συγκράτηση εδαφών γίνεται με την τεχνική των φρεατοπασσάλων. Στα δομικά έργα η "κιονοστοιχία" που φανερώνεται με την απομάκρυνση των εδαφών, συνήθως καλύπτεται με τοιχίο.

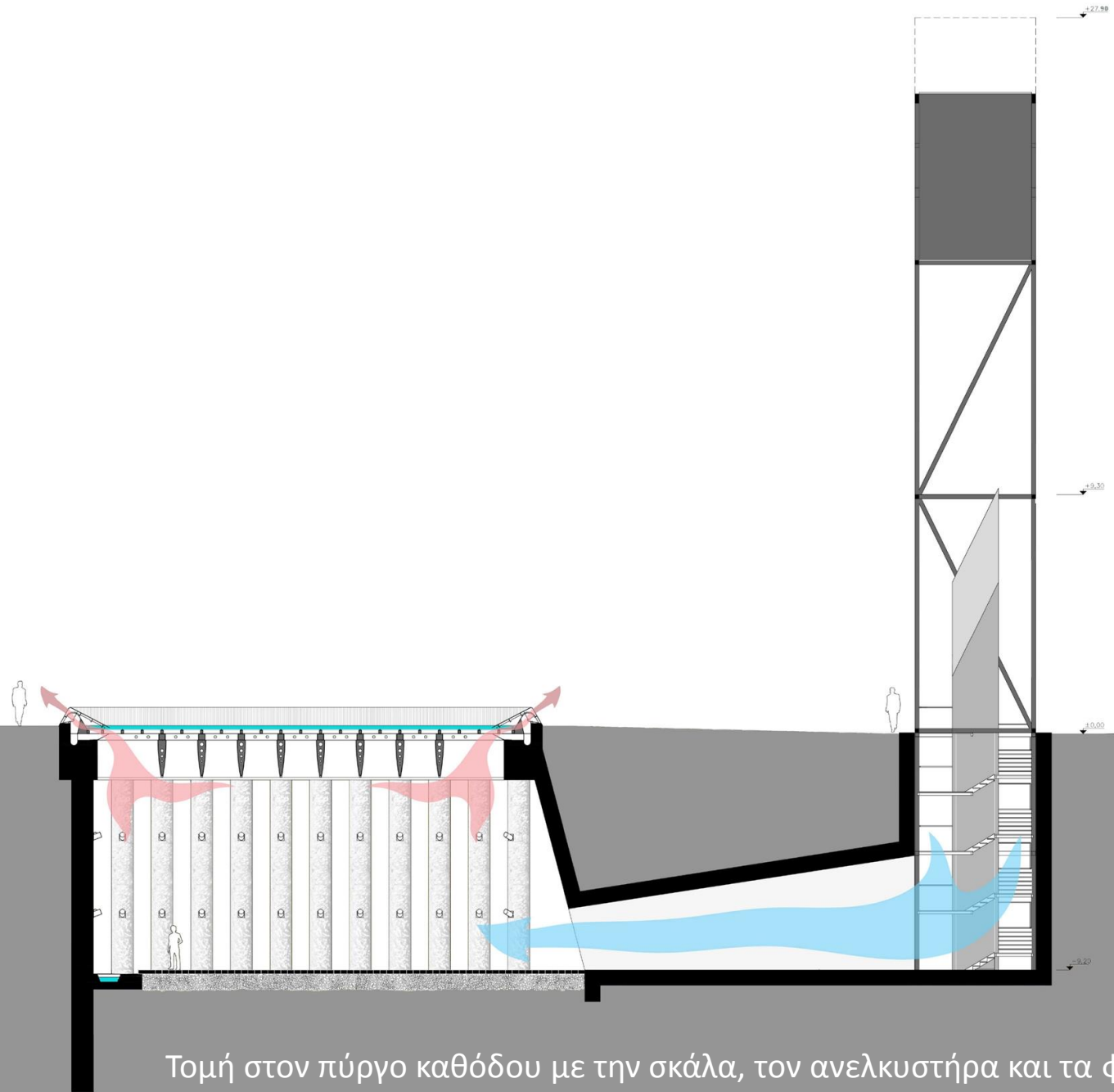
Μυκηναϊκός θολωτός τάφος

Ο "δρόμος" (διάδρομος καθόδου), η "θύρα" και ο "θάλαμος" αντιστοιχούν στην πορεία της ζωής, στην στιγμή του θανάτου και στην αιωνιότητα μέσα στην μήτρα της Γης. Το Νεύμα του Τόπου έχει διάταξη και συμβολισμούς μερών ίδιους, με την διαφορά ότι ο χώρος εδώ φωτίζεται από τον Ήλιο, δεν είναι αδιέξοδος, έχει δύο εισόδους ενώ απουσιάζει η έμφαση στην "θύρα". Η ανοικτή οροφή οργανώνει το δίπολο Γης και Ουρανού.

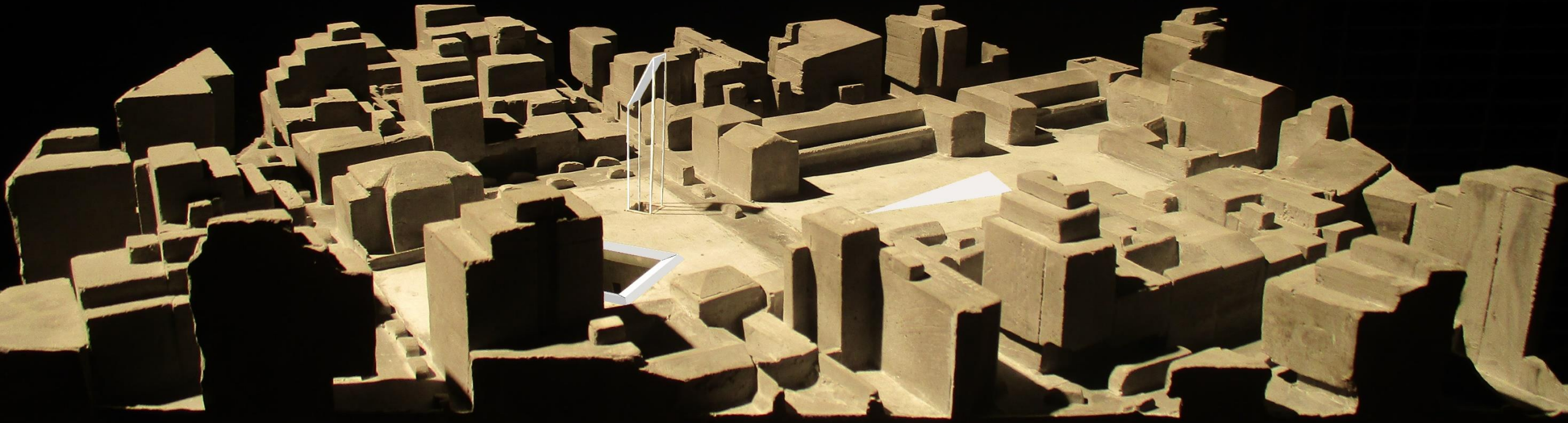
Κ

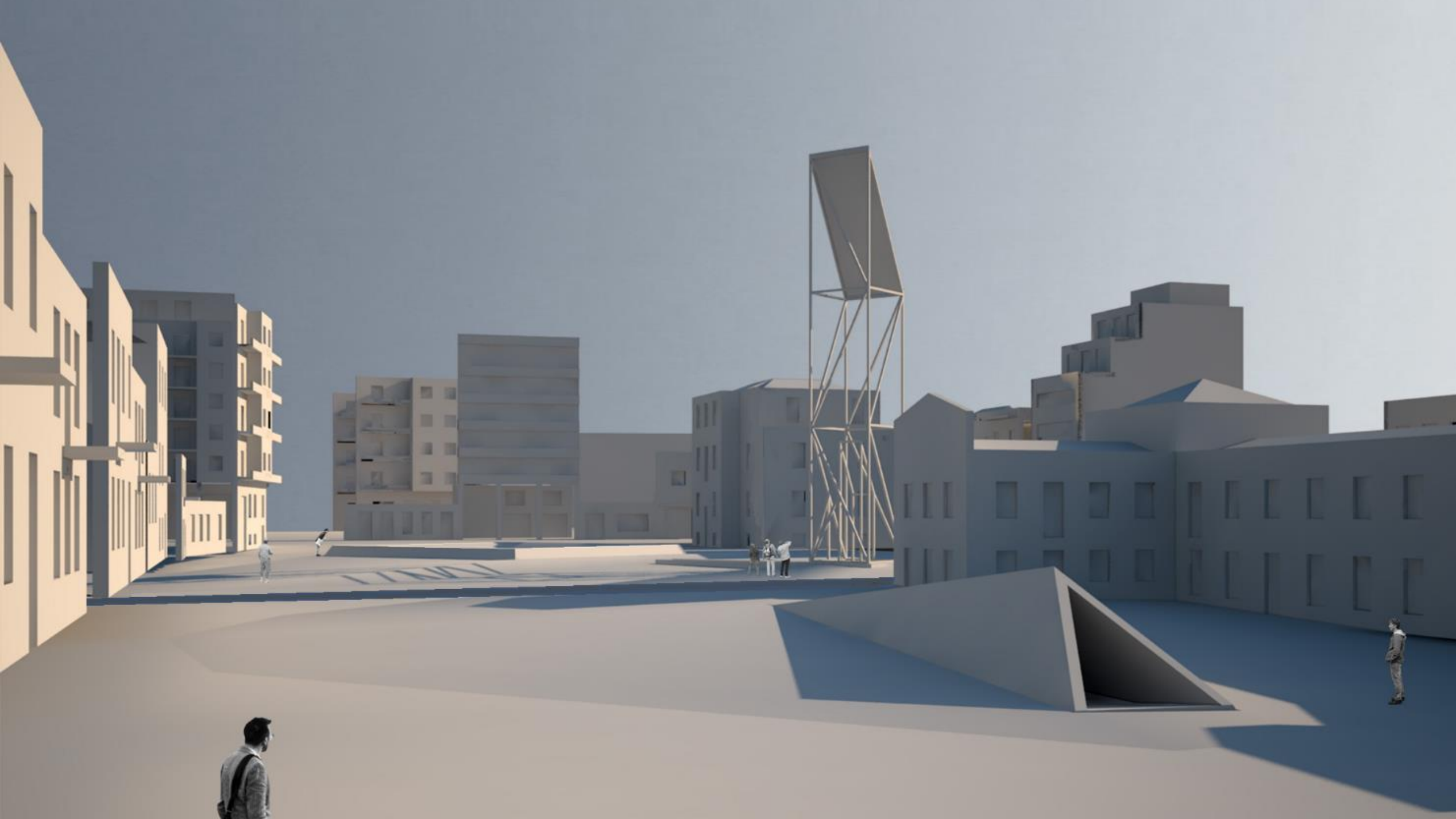
Κάτοψη στο υπόγειο επίπεδο. Οι είσοδοι του χώρου, ράμπα και φρεάτιο ανελκυστήρα είναι τα τελευταία αναγνωρίσιμα στοιχεία της πόλης που παραδίδουν τον επισκέπτη στο υπόγειο επίπεδο. Ο επισκέπτης έχει τώρα μπροστά του ένα πρότυπο από στρογγυλές τσιμεντένιες κολώνες που εναλλάσσονται με Γη.

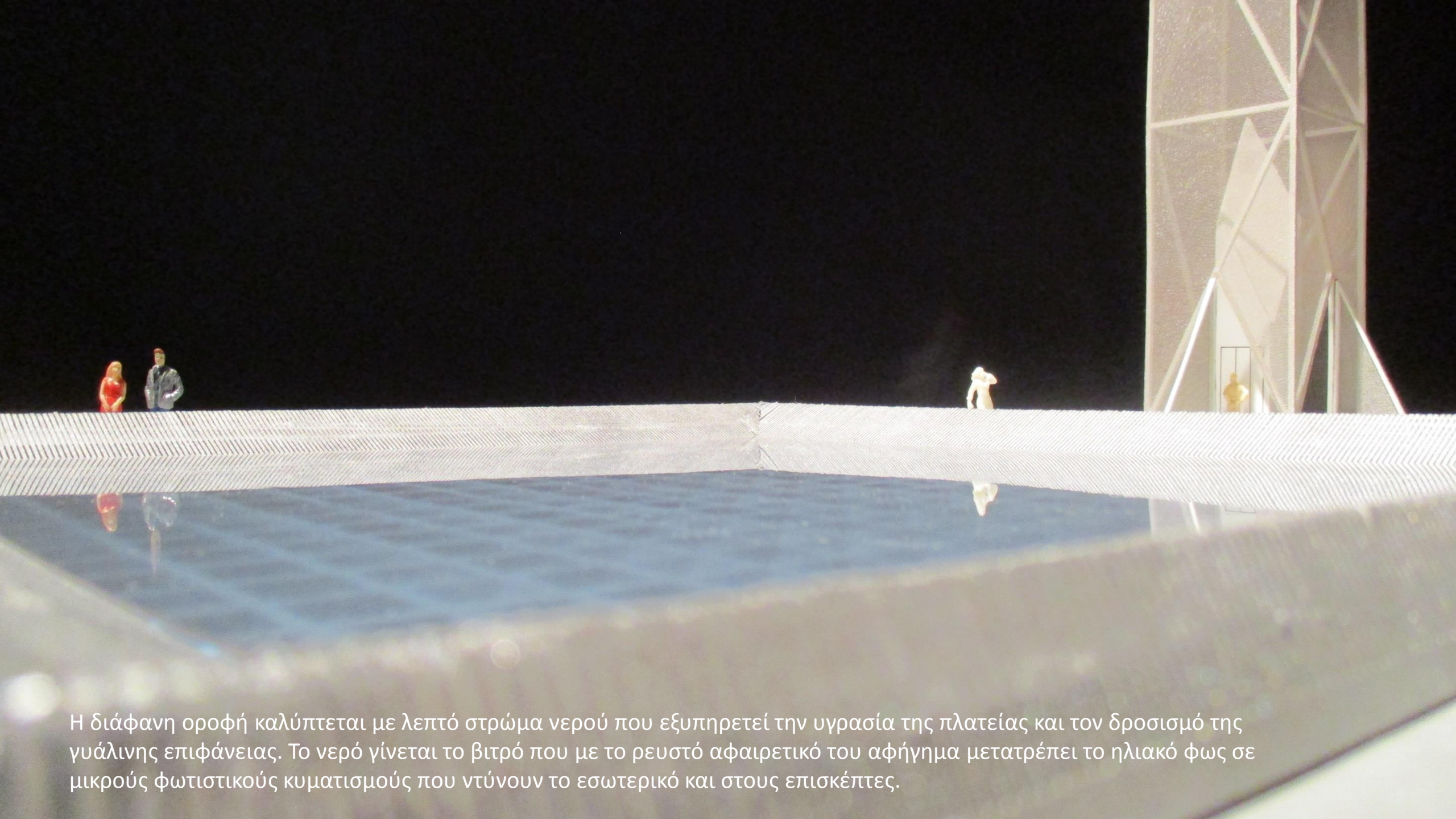

Τομή στον πύργο καθόδου με την σκάλα, τον ανελκυστήρα και τα φωτοβολταϊκά
Σημειώνεται η φυσική διοχέτευση του αέρα.

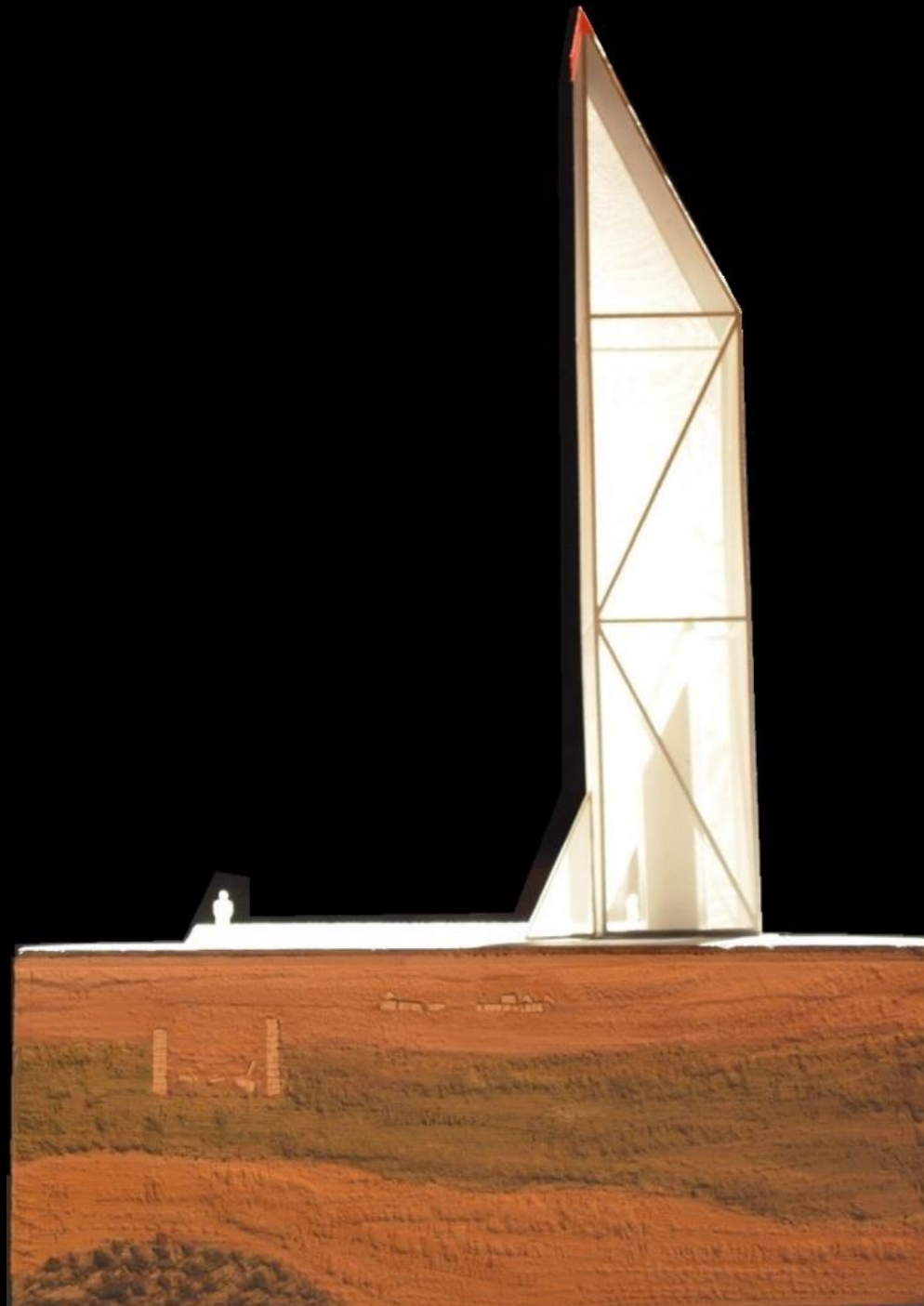

Τρία ίχνη υπόγειας πολεοδομίας όπως εμφανίζονται στην πλατεία

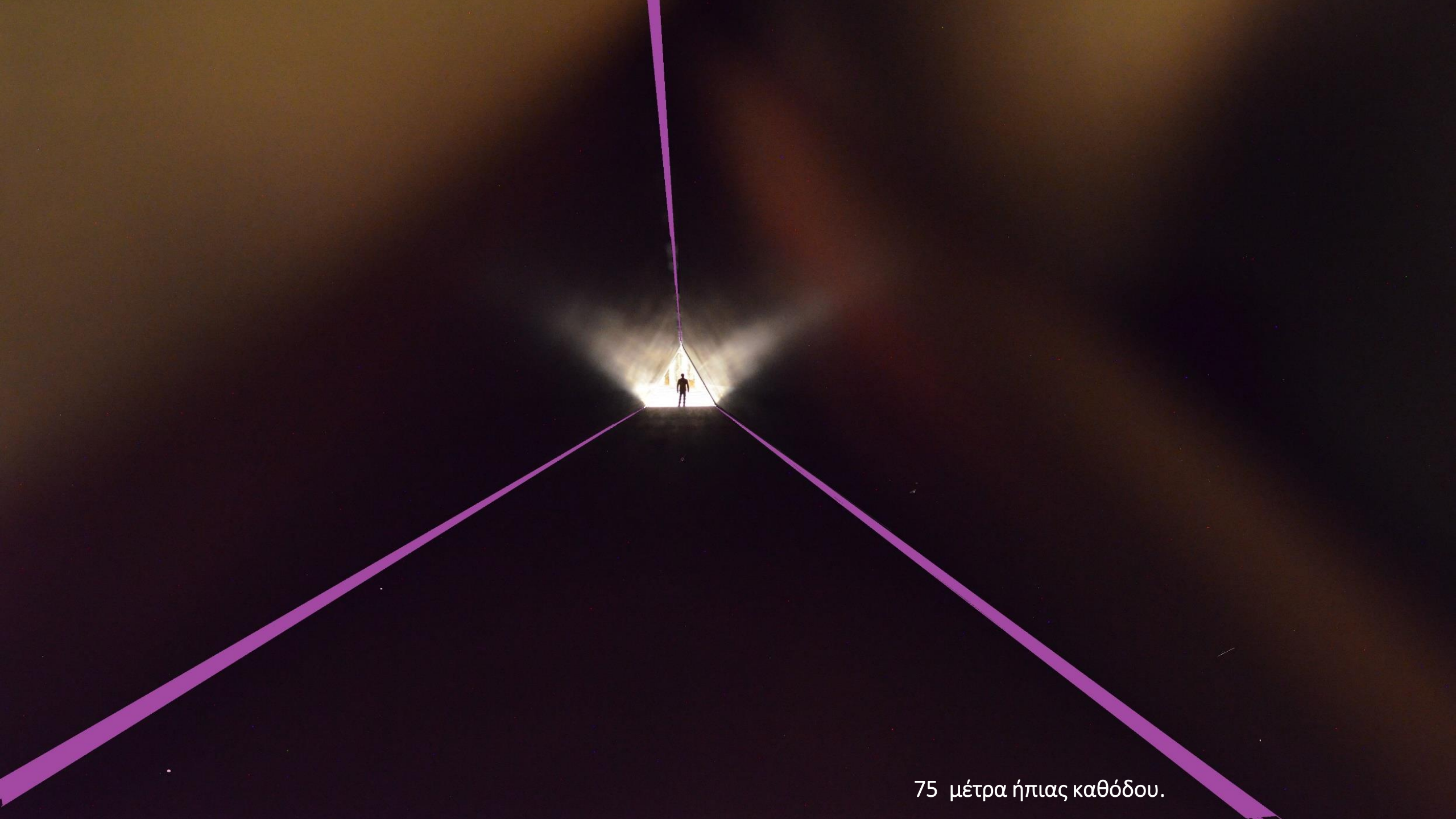
Η διάφανη οροφή καλύπτεται με λεπτό στρώμα νερού που εξυπηρετεί την υγρασία της πλατείας και τον δροσισμό της γυάλινης επιφάνειας. Το νερό γίνεται το βιτρό που με το ρευστό αφαιρετικό του αφήγημα μετατρέπει το ηλιακό φως σε μικρούς φωτιστικούς κυματισμούς που ντύνουν το εσωτερικό και στους επισκέπτες.

Ο πύργος ως φάντασμα που υπαγορεύεται από μια μνήμη ματαιοδοξίας. Εδώ βρίσκει νόημα από την πρωτογενή ανάγκη της εγκατάστασης φωτοβολταϊκών.

Η ανοξείδωτη μεταλλική κατασκευή που ορίζει και προστατεύει το όρυγμα, είναι από την έξω πλευρά σχάρα αερισμού και από την μέσα πλευρά σχάρα ανακύκλωσης του νερού.

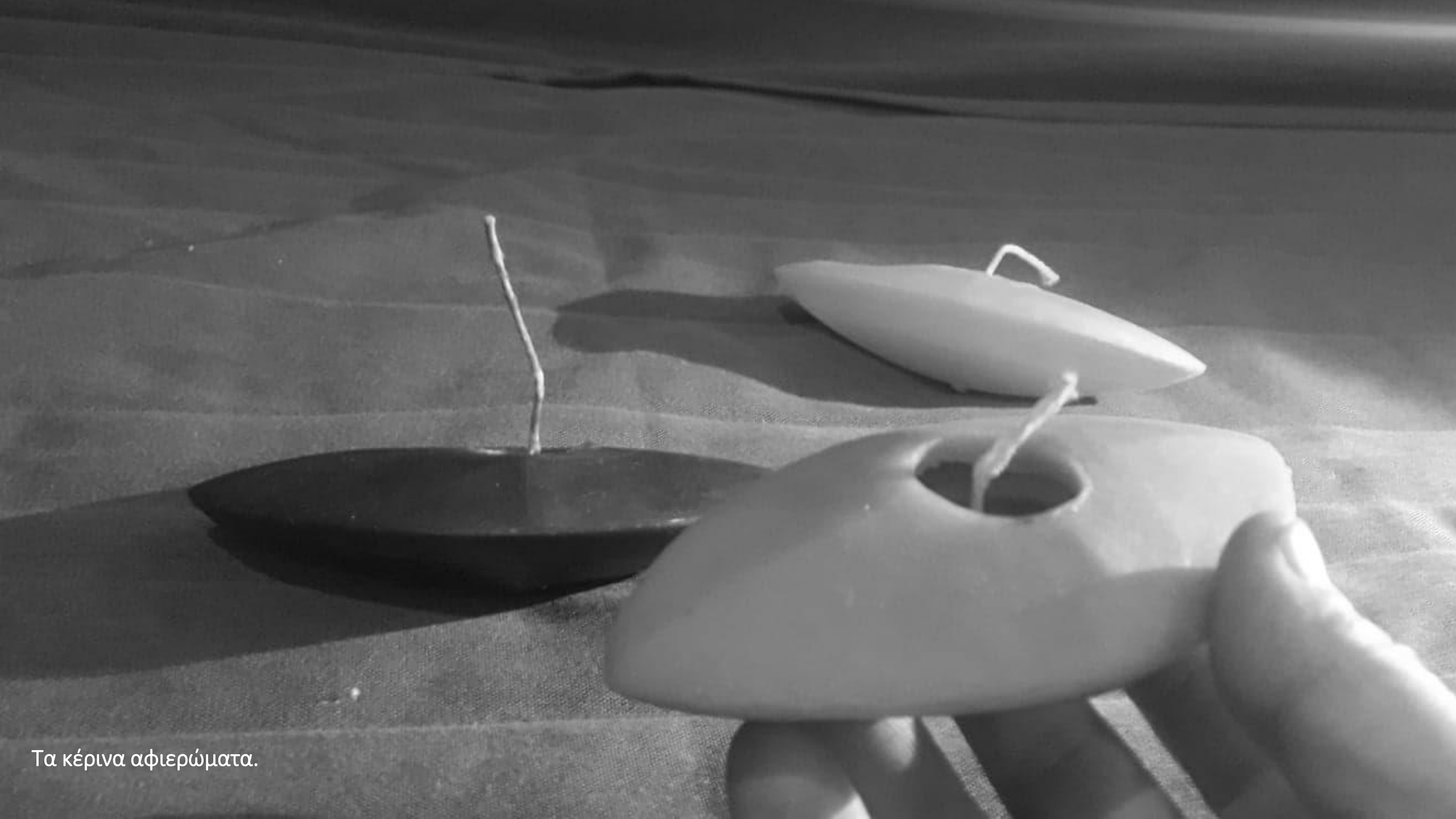
75 μέτρα ήπιας καθόδου.

Η κατάληξη του διαδρόμου. Στο τρίποδο καλάθι προσφέρονται αναθηματικά κεριά σε σχήμα σπόρου/βάρκας τα οποία μπορεί ο επισκέπτης να τα αφήσει ώστε να πλέουν αναμμένα στο περιμετρικό κανάλι το οποίο συντηρείται με το νερό που πηγάζει από τα τοιχώματα.

Τα κέρνα αφιερώματα.

Η κύρια και η δευτερεύουσα είσοδος του χώρου.

Οι φρεατοπάσσαλοι συγκρατούν τις πλευρικές ωθήσεις των εδαφών επιτρέποντας την αβίαστη εκχύλιση των υπογείων υδάτων. Οι μεταξύ τους αποστάσεις καθορίζονται με υπολογισμό βάσει της σκληρότητας των εδαφών. Η τομή του ορύγματος εκθέτει την διαστρωμάτωση των μητρικών πετρωμάτων ως μιας ρυθμικά εναλλασσόμενης τοιχογραφίας με πληροφωρία από το άγνωστο βάθος της Γης.

Η οροφή στηρίζεται σε υψίκορμες λεπτές μεταλλικές δοκούς που λειτουργούν και ως περσίδες έναντι του ηλιασμού. Η καμπύλη διατομή τους καταλήγει σε αυλάκι με το ελάχιστο δυνατό πάχος, έτσι ώστε η παρουσία του όγκου τους να εξαφανίζεται από το φως. Τα αυλάκια την ημέρα είναι σκοτεινά και συνθέτουν ένα μαύρο λεπτεπίλεπτο και αυστηρό κάναβο, ευθεία αναφορά στην σχεδίαση του υπολογιστή. Την νύκτα το ίδιο αυλάκι στις δοκούς με φωτισμό LED παρέχει φωτισμό στον χώρο, ξανά με την μορφή κάναβου.

Ο υπόγειος χώρος, διακρίνεται το περιμετρικό κανάλι που συλλέγει τα υπόγεια ύδατα και κέρνινα αφιερώματα που επιπλέον.

Το κτίριο αποτελείται από 3 περιοχές. Η πρώτη περιοχή περικλείει τις προσβάσεις εισόδου, τούνελ και κλιμακοστάσιο. Η δεύτερη είναι ο κυβόσχημος κεντρικός χώρος όπου τα στοιχεία νερό αέρας γη και το ηλιακό φώς σε πλαισιώνουν. Η Τρίτη περιοχή δεν υπάρχει, είναι όμως σαφής και ξεκινάει από τον δεύτερο χώρο που λειτουργεί ως προπαρασκευαστικός. Η περιοχή αυτή εκτείνεται πέρα από το φραγμένο πρόπυλο μέχρι το άπειρο. Εκεί ολοκληρώνεται ο ρόλος αυτής της κατασκευής: να σημειώσει τον "βαθύτερο χώρο" και να προτρέψει τον επισκέπτη μόνος του να σκάψει, κυριολεκτικά και μεταφορικά, όποια διαδρομή θέλει και για όσο μπορεί, μέσα σε αυτόν.

Στην εικόνα διακρίνεται η πρώτη υπόγεια διαδρομή πέρα από το πρόπυλο, που κάποιος έχει ξεκινήσει να σκάβει, επιλέγοντας ασυναίσθητα την κεντρική θέση στην ανατολική κίονοστοιχία.

Αλέξανδρος Κόκκινος
Γλύπτης ASFA
Αρχιτέκτονας ARCH NTUA
e-mail: tank2two@yahoo.gr